

Masalu epidemioloģiskā situācija Latvijā un Eiropas valstīs

Publicēts: 18.12.2019.

[Aktualitātes](#)

2019.gadā oktobrī 29 ES/EEZ valstis ziņoja par saslimšanas gadījumiem ar masalām, 14 valstis ziņoja par 259 gadījumiem, bet 15 valstis nebija neviena saslimšanas gadījuma.

Kopumā salīdzinot ar diviem iepriekšējiem mēnešiem, saslimšanas gadījumu skaits ar masalām turpina samazināties.

Vislielākais gadījumu skaits reģistrēts Rumānijā 100 un Francijā 59 gadījumi. Par masalu gadījumu pieaugumu ziņots no Beļģijas un Īrijas: Beļģija oktobrī ziņoja par 32 gadījumiem, salīdzinot ar 12 gadījumiem septembrī un 14 gadījumiem augustā, savukārt Īrija oktobrī ziņoja par deviņiem gadījumiem, salīdzinot ar trim gadījumiem septembrī un vienu augustā.

Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (ECDC) 2019. gada augustā epidemioloģiskās uzraudzības pārskatā ziņoja par 13102 masalu gadījumiem (no tiem 10129 (77%) gadījumi tika apstiprināti laboratoriski), kas tika reģistrēti 12 mēnešu laikā no 2018. gada 1. jūlija līdz 2019. gada 30. jūnijam 30 Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas (ES/EEZ) dalībvalstīs.

Par masalu saslimšanas gadījumiem pēdējo 12 mēnešu laikā ziņots 30 ES/EEZ valstīs. Visvairāk gadījumu ziņojusi Francija (2367), Itālija (1831), Rumānija (1628), Polija (1445) un Bulgārija (1039) attiecīgi 18%, 14%, 12%, 11% un 8% no visiem reģistrētajiem gadījumiem. Šajā laika periodā dalībvalstīs reģistrēti 5 nāves gadījumi, kas saistīti ar masalām.

2019.gadā jūnijā 24 ES/EEZ valstis ziņoja par 1433 saslimšanas gadījumiem, 4 valstīs nebija neviena saslimšanas gadījuma, savukārt Somija un Norvēģija nav ziņojušas par saslimšanas gadījumiem jūnijā. Vislielākais gadījumu skaits 2019.gada jūnijā bija

Francijā, Bulgārijā, Itālijā, Polijā un Rumānijā, attiecīgi 469, 236, 213, 123 un 123 gadījumi. Kopumā gadījumu skaits samazinājās salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem mēnešiem.

Situācija Pasaulē – Pasaules veselības organizācijas Eiropas reģiona 49 valstīs ir ziņojušas par 130281 masalu gadījumu, kas tika reģistrēti 12 mēnešu laikā no 2018.gada 1.jūlija līdz 2019.gada 30.jūnijam un 4 dalībvalstīs nebija neviena saslimšanas gadījuma ar masalām – Andorā, Monako, Sanmarīno, Turkmenistānā. Visvairāk gadījumu ziņojusi Ukraina (84394), Kazahstāna (9430), Gruzija (4950), Izraēla (3982) un Krievija (3494) attiecīgi 65%, 7%, 4%, 3%, 3% no visiem reģistrētiem gadījumiem. 2018.gadā dalībvalstīs reģistrēti 74 nāves gadījumi, no tiem vakcinācija pret masalām nebija veikta gandrīz visiem – 70 gadījumos. Savukārt laika periodā no 2019.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam tika reģistrēti 37 nāves gadījumi, kas saistīti ar masalām.

2019.gadā jūnijā Pasaules veselības organizācijas Eiropas reģiona 40 valstīs ziņoja par 6860 saslimšanas gadījumiem, 11 valstīs nebija neviena saslimšanas gadījuma, savukārt 2 valstīs nebija sniegušas datus par masalu saslimšanas gadījumiem jūnijā. Vislielākais gadījumu skaits 2019.gada jūnijā bija Ukrainā, Kazahstānā, Francijā, Turcijā un Itālijā, attiecīgi 3443, 954, 470, 304 un 213 gadījumi.

Latvijā 2019. gadā apstiprināti trīs saslimšanas gadījumi (inficēšanās notikusi ārzemēs) ar masalām.

2018.gadā SPKC tika ziņots par 70 saslimšanas gadījumiem ar aizdomām par masalām, bet diagnoze “masalas” ir apstiprināta 25 gadījumos, t. sk. septiņiem bērniem. Nevienam no saslimušajiem bērniem nebija vakcinēts pret masalām, pieci no tiem nebija sasnieguši vakcinācijas vecumu. Trīs gadījumos bērni inficējušies ar masalām ceļojumā. Kopā 9 pacientiem inficēšanās, visticamāk, notikusi ārpus Latvijas, t. sk. diviem ārvalstu iedzīvotājiem.

Nepieciešams vakcinēties

Masalu uzliesmojumi ir saistīti ar vakcinācijas aptveres samazināšanos. Zinātne un prakse pierāda, ka, lai izvairītos no masalu uzliesmojumiem, vismaz 95% iedzīvotāju jābūt vakcinētiem ar divām vakcīnām.

Masalas ir ārkārtīgi lipīga infekcijas slimība. Masalu vīruss viegli izplatās starp uzņēmīgiem indivīdiem gaisa pilienu, kā arī tieša kontakta ceļā.

SPKC atgādina, ka vienīgā efektīvā aizsardzība pret masalām ir vakcinācija, kas ir droša un efektīva. Vakcinācijai izmanto kombinēto vakcīnu pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu (MPR). Maksimālai aizsardzībai nepieciešamas divas vakcīnas devas. Līdz ar to Latvijā un citās valstīs bērnu vakcinācijas kalendārs paredz divas MPR potes. Pirmo poti bērns saņem 12–15 mēnešu vecumā, bet revakcinācija Latvijā tiek veikta 7 gadu vecumā.

Pastāvot īpašiem inficēšanās riskiem, piem., plānojot ceļojumu ar mazuli uz masalu skarto valsti, kā arī pēc kontakta ar masalu slimnieku, pirmo poti ieteicams veikt pirms vakcinācijas kalendārā norādītā vecuma sasniegšanas, proti, no 6 mēnešu vecuma. Tomēr 12-15 mēnešu vecumā poti nepieciešams atkārtot, un revakcināciju veikt arī atbilstoši vakcinācijas kalendāram – 7 gadu vecumā.

Masalas ir ļoti lipīga vīrusu infekcijas slimība, kas izplatās gaisa pilienu, kā arī tieša kontakta ceļā. Masalas var būt ļoti nopietna slimība, jo tā noris ar smagām komplikācijām, sevišķi bērniem, kas jaunāki par pieciem gadiem, pieaugušiem vīrs 20 gadiem, personām ar imūndeficītu un grūtniecēm.

SPKC epidemiologi vakcinācijas pret masalām aptveri bērniem vērtē kā salīdzinoši labu un tas ir iemesls tam, kāpēc Latvijā bijuši gadi, kad nebija reģistrēts neviens saslimšanas gadījums ar masalām.

Tomēr, aicinām bērnu vecākus vēlreiz pārliecināties par bērna vakcinācijas statusu, it sevišķi, dodoties starptautiskajā ceļojumā.

Bērnu vakcinācijas aptvere Latvijā

SPKC imunizācijas datu analīze liecina, ka 2018.gadā imunizācijas līmenis pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu (MPR) salīdzinājumā ar 2017. gadu ir pieaudzis. Kopumā Latvijā 2018. gadā 1. MPR poti saņēmuši 97,8% bērnu, bet 2. poti saņēmuši

93,7% bērnu.

<https://www.spkc.gov.lv/lv/jaunums/masalu-epidemiologiska-situacija-latvija-un-eiropas-valstis>